

Úpravář a opravář oděvů / úpravářka a opravářka oděvů (kód: 31-009-H)

Autorizující orgán: Ministerstvo průmyslu a obchodu
Skupina oborů: Textilní výroba a oděvnictví (kód: 31)
Týká se povolání: Úpravář oděvů
Kvalifikační úroveň NSK - EQF: 3

Odborná způsobilost

Název	Úroveň
Přijímání zakázek na úpravu a opravu oděvů	3
Zkoušení oděvů při úpravách a opravách	3
Volba technologického postupu pro úpravy a opravy oděvů	3
Provádění úprav a oprav oděvů	3
Dokončování oděvů po úpravách a opravách	3
Obsluha speciálních šicích strojů při úpravách a opravách oděvů	3
Seřizování šicích strojů při úpravách a opravách oděvů	3
Předávání zakázek po úpravách a opravách oděvů zákazníkům	3

Platnost standardu

Standard je platný od: 21.10.2022

Kritéria a způsoby hodnocení

Přijímání zakázek na úpravu a opravu oděvů

Kritéria hodnocení	Způsoby ověření
a) Oslovit zákazníka/zákaznici, zjistit jeho/její požadavky, doporučit vhodnou úpravu oděvu pro danou postavu a účel použití oděvu (tzn. úpravu tvaru, délky, šířky), informovat zákazníka/zákaznici o možnostech opravy oděvu (funkčních prvků a vad)	Praktické předvedení
b) Zaevidovat donesený oděv do zakázkového listu (vyhotovit stručný technický popis), zkontrolovat kvalitu, zjistit složení materiálu, vyhotovit zápis o potřebné opravě nebo úpravě konkrétního oděvu (šatů, pánských kalhot a podšitého saka)	Praktické předvedení a ústní ověření
c) Změřit základní, pomocné a případně kontrolní tělesné rozměry na postavě zákazníka/zákaznice potřebné pro úpravu oděvu (šatů, pánských kalhot a podšitého saka) - použít krejčovské měřidlo, při měření dodržet obvyklé pořadí měření a zásady měření tělesných rozměrů	Praktické předvedení a ústní ověření
d) Zapsat jednotlivé tělesné rozměry zákazníka/zákaznice (použít obvyklé názvy a zkratky základních tělesných rozměrů)	Praktické předvedení a ústní ověření
e) Stanovit předběžnou cenu zakázky (podle fiktivního ceníku firmy), dojednat se zákazníkem/zákaznicí termín dokončení zakázky, doplnit další důležité údaje do zakázkového listu (jméno, kontakt na zákazníka/zákaznici, předběžnou cenu, zálohu, termín dokončení zakázky)	Praktické předvedení a ústní ověření

Je třeba splnit všechna kritéria.

Zkoušení oděvů při úpravách a opravách

Kritéria hodnocení	Způsoby ověření
a) Provést zkoušku před úpravou nebo opravou oděvu (dámských šatů, pánských kalhot, podšitého saka), označit potřebné úpravy a změny (křídou, špendlíky, stehováním), dodržet obecně používané zásady pro zkoušení oděvů (sledovat celkový tvar a padnutí oděvu, přiléhavost a přiměřenou volnost v obvodových partiích, délkové míry a vzhled každé jednotlivé součásti)	Praktické předvedení a ústní ověření
b) Snažit se vyhovět přáním a připomínkám zákazníka/zákaznice, posoudit, zda požadavky na úpravu jsou reálné, případně doporučit jiné řešení	Praktické předvedení a ústní ověření
c) Provést zkoušku po úpravě nebo opravě oděvu (dámských šatů, pánských kalhot, podšitého saka), posoudit, zda oděv odpovídá estetickým a funkčním požadavkům podle typu postavy zákazníka/zákaznice, rozhodnout o nutnosti dalších úprav	Praktické předvedení a ústní ověření

Je třeba splnit všechna kritéria.

Volba technologického postupu pro úpravy a opravy oděvů

Kritéria hodnocení	Způsoby ověření
a) Stanovit vhodný technologický postup pro úpravu nebo opravu konkrétního oděvu (šatů, pánských kalhot a podšitého saka), zohlednit konstrukční řešení výrobku a vlastnosti materiálu	Praktické předvedení a ústní ověření
b) Určit stroje a zařízení pro úpravu nebo opravu oděvu – zohlednit vlastnosti materiálu a seznam strojového vybavení, které je k dispozici	Praktické předvedení a ústní ověření

Je třeba splnit obě kritéria.

Provádění úprav a oprav oděvů

Kritéria hodnocení	Způsoby ověření
a) Provést úpravu nebo opravu konkrétního oděvu (šatů, pánských kalhot a podšitého saka) - v souladu se zvolenou technologií rozpárat, přestřihnout, spojit jednotlivé díly stehováním a šitím, koncové záložky zapošít podle označení, vyměnit vadné části, vypracovat detaily	Praktické předvedení
b) Provést žehlení, zažehlování a rozžehlování dle zvolené technologie úpravy nebo opravy pro konkrétní oděv (šaty, pánské kalhoty a podšité sako)	Praktické předvedení

Je třeba splnit obě kritéria.

Dokončování oděvů po úpravách a opravách

Kritéria hodnocení	Způsoby ověření
a) V souladu se zvolenou technologií dokončit oděv po úpravě a opravě pro předání zákazníkovi/zákaznici	Praktické předvedení
b) Vyžehlit hotový (upravený, opravený) oděvní výrobek podle technologických pravidel konečného žehlení	Praktické předvedení

Je třeba splnit obě kritéria.

Obsluha speciálních šicích strojů při úpravách a opravách oděvů

Kritéria hodnocení	Způsoby ověření
a) Obnitkovat okraje přestřižených dílů	Praktické předvedení
b) Vyšít díрку na konfekčním dírkovacím stroji	Praktické předvedení
c) Zapošít záložky na zapošivacím stroji	Praktické předvedení
d) Přišít knoflík na knoflíkovacím stroji	Praktické předvedení
e) Vyšít uzávěrku na závorovacím stroji	Praktické předvedení
f) Dodržovat předpisy o bezpečnosti a ochraně zdraví při práci, používat návody k obsluze a údržbě strojů a zařízení, udržovat pořádek a čistotu na pracovišti	Praktické předvedení a ústní ověření

Je třeba splnit všechna kritéria.

Seřizování šicích strojů při úpravách a opravách oděvů

Kritéria hodnocení	Způsoby ověření
a) Zkontrolovat, zda stroje potřebné pro úpravu a opravu konkrétního oděvu (šatů, pánských kalhot a podšitého saka) jsou čisté a funkční a odpovídají předpisům BOZP a požární prevence	Praktické předvedení a ústní ověření
b) Zkontrolovat, zda parametry a seřízení strojů a zařízení potřebných pro úpravu nebo opravu konkrétního oděvu (šatů, pánských kalhot a podšitého saka) odpovídají zpracovávanému materiálu a opravovanému oděvu, seřídit stroje podle zpracovávaného materiálu a opravovaného oděvu	Praktické předvedení a ústní ověření
c) Provést údržbu vybraného stroje v souladu s pracovním postupem a podle technických dispozic (očistit stroje od provozních nečistot, zkontrolovat zásobu oleje, doplnit olej)	Praktické předvedení a ústní ověření
d) Provést výměnu jehly a nití u jednojehlového šicího stroje, obnitkovacího stroje, dírkovacího stroje	Praktické předvedení a ústní ověření
e) Dodržovat předpisy o bezpečnosti a ochraně zdraví při práci, používat návody k obsluze a údržbě strojů a zařízení, udržovat pořádek a čistotu na pracovišti	Praktické předvedení a ústní ověření

Je třeba splnit všechna kritéria.

Předávání zakázek po úpravách a opravách oděvů zákazníkům

Kritéria hodnocení	Způsoby ověření
a) Zpracovat výslednou kalkulaci – vypočítat cenu úpravy nebo opravy oděvu podle skutečných nákladů (informace čerpat z fiktivního ceníku firmy)	Praktické předvedení a ústní ověření
b) Zkontrolovat upravený nebo opravený oděvní výrobek na postavě zákazníka/zákaznice, posoudit, zda odpovídá estetickým požadavkům, přání zákazníka/zákaznice a požadavkům na kvalitu zpracování oděvního výrobku	Praktické předvedení a ústní ověření
c) Předat upravený nebo opravený výrobek zákazníkovi/zákaznici a vyplnit pokladní doklad	Praktické předvedení a ústní ověření

Je třeba splnit všechna kritéria.

Organizační a metodické pokyny

Pokyny k realizaci zkoušky

Autorizovaná osoba informuje, které doklady musí uchazeč předložit, aby zkouška proběhla v souladu s platnými právními předpisy.

Před zahájením vlastního ověřování musí být uchazeč seznámen s pracovištěm a s požadavky bezpečnosti a ochrany zdraví při práci (BOZP) a požární ochrany (PO), o čemž bude autorizovanou osobou vyhotoven a uchazečem podepsán písemný záznam. Zdravotní způsobilost pro vykonání zkoušky není vyžadována.

Při zkoušce jsou ověřované odborné kompetence a kritéria hodnocení sestaveny v jeden proces (v technologické návaznosti jednotlivých činností) – uchazeči je zadáno upravit konkrétní oděvy (šaty vypasovat na postavu a zkrátit u délce, u podšitého saka zkrátit rukáv) pro konkrétního zákazníka/zákaznici, tzn. na konkrétní postavu, a provedení oprav konkrétního oděvu (výměna zipu a chránilka u pánských kalhot).

Z důvodů jednotného přístupu k přezkoušení uchazeče budou šaty v pase přestřížené, zadní díl sukňové části bude vypracován se středovým švem a nákrýtovým rozparkem, v levém bočním švu bude rozparek zapínaný na zdrhovadlo. Rukáv saka bude vypracován s otevřeným rozparkem. Kalhoty budou vypracovány s podkrytovým rozparkem, v délce bez manžet. Další detaily jsou volitelné.

Autorizovaná osoba zpracuje seznam strojového vybavení (strojů a zařízení, které jsou k dispozici) a umožní uchazeči se s ním seznámit v předstihu (minimálně 1 týden) před zkouškou. Dále autorizovaná osoba zpracuje přehled doporučené literatury a umožní uchazeči se s ním seznámit v předstihu (minimálně 1 měsíc) před zkouškou.

Jednotlivá kritéria hodnocení se ověřují uvedenými nástroji hodnocení a zaměřují se jak na výsledek pracovní činnosti, tak na proces. Při ověřování splnění kritérií hodnocení formou praktického předvedení je třeba se zaměřit na kvalitu upravovaného nebo opravovaného výrobku (vzhled, funkčnost, přesnost tvaru a rozměrů) a dále je třeba přihlížet především k technologickým možnostem a také bezpečnému provádění všech úkonů (zkoušející sleduje uchazeče v průběhu plnění zadaného úkolu z hlediska dodržování zásad bezpečnosti a ochrany zdraví při práci). Při ověřování splnění kritérií hodnocení formou praktického předvedení a ústního ověření se požaduje stručné slovní doplnění předvedené činnosti v souladu s doporučenou literaturou, ve smyslu vysvětlení nebo obhajoby zvoleného postupu či řešení. Při ověřování odborné kompetence Obsluha speciálních šicích strojů při úpravách a opravách oděvů může uchazeč splnit všechna kritéria hodnocení této odborné kompetence na vzorku jiného materiálu, tzn., že tato odborná kompetence nemusí být ověřována na opravovaném výrobku.

Výsledné hodnocení

Zkoušející hodnotí uchazeče zvlášť pro každou kompetenci a výsledek zapisuje do záznamu o průběhu a výsledku zkoušky. Výsledné hodnocení pro danou kompetenci musí znít „splnil“ nebo „nesplnil“ v závislosti na stanovení závaznosti, resp. nezávaznosti jednotlivých kritérií u každé kompetence. Výsledné hodnocení zkoušky zní buď „vyhověl“, pokud uchazeč splnil všechny kompetence, nebo „nevyhověl“, pokud uchazeč některou kompetenci nesplnil. Při hodnocení „nevyhověl“ uvádí zkoušející vždy zdůvodnění, které uchazeč svým podpisem bere na vědomí.

Počet zkoušejících

Zkouška probíhá před jednou autorizovanou osobou; zkoušejícím je jedna autorizovaná fyzická osoba s autorizací pro příslušnou profesní kvalifikaci anebo jeden autorizovaný zástupce autorizované podnikající fyzické nebo právnické osoby s autorizací pro příslušnou profesní kvalifikaci.

Požadavky na odbornou způsobilost autorizované osoby, resp. autorizovaného zástupce autorizované osoby

Autorizovaná osoba, resp. autorizovaný zástupce autorizované osoby musí splňovat alespoň jednu z následujících variant požadavků:

- a) Střední vzdělání s výučním listem v oboru vzdělání zaměřeném na zhotovování oděvů a střední vzdělání s maturitní zkouškou (i v jiném oboru) a alespoň 5 let odborné praxe v oblasti výroby oděvů nebo ve funkci učitele odborného výcviku nebo praktického vyučování v oděvním oboru.
- b) Střední vzdělání s maturitní zkouškou v oboru vzdělání zaměřeném na oděvnictví a alespoň 5 let odborné praxe v oblasti výroby oděvů nebo ve funkci učitele odborného výcviku nebo praktického vyučování v oděvním oboru.
- c) Vysokoškolské vzdělání se zaměřením na oděvní technologie a alespoň 5 let odborné praxe v oblasti výroby oděvů nebo ve funkci učitele odborných předmětů, nebo odborného výcviku nebo praktického vyučování v oděvním oboru.
- d) Profesionální kvalifikace 31-009-H Úpravář a opravář oděvů / úpravářka a opravářka oděvů a střední vzdělání s maturitní zkouškou a alespoň 5 let odborné praxe v oblasti výroby oděvů nebo ve funkci učitele odborného výcviku nebo praktického vyučování v oděvním oboru.

Další požadavky:

- Autorizovaná osoba, resp. autorizovaný zástupce autorizované osoby, která nemá odbornou kvalifikaci pedagogického pracovníka podle zákona č. 563/2004 Sb., o pedagogických pracovnících a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů, nebo nemá odbornou kvalifikaci podle zákona č. 111/1998 Sb., o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů (zákon o vysokých školách), ve znění pozdějších předpisů, nebo praxi v oblasti vzdělávání dospělých (včetně praxe z oblasti zkoušení), nebo nemá osvědčení o profesní kvalifikaci 75-001-T Lektor/lektorka dalšího vzdělávání, může být absolventem přípravy zaměřené zejména na praktickou aplikaci části první, hlavy III a IV zákona č. 179/2006 Sb., o ověřování a uznávání výsledků dalšího vzdělávání a o změně některých zákonů (zákon o uznávání výsledků dalšího vzdělávání) ve znění pozdějších předpisů, a přípravy zaměřené na vzdělávání a hodnocení dospělých s důrazem na psychologické aspekty zkoušení dospělých v rozsahu minimálně 12 hodin.

Žadatel o udělení autorizace prokazuje splnění požadavků na odbornou způsobilost autorizujícímu orgánu, a to předložením dokladu nebo dokladů o získání odborné způsobilosti v souladu s hodnotícím standardem této profesní kvalifikace, nebo takovým postupem, který je v souladu s požadavky uvedenými v hodnotícím standardu této profesní kvalifikace autorizujícím orgánem stanoven.

Žádost o udělení autorizace naleznete na internetových stránkách autorizujícího orgánu: Ministerstvo průmyslu a obchodu, www.mpo.cz

Nezbytné materiální a technické předpoklady pro provedení zkoušky

Pro zajištění zkoušky podle tohoto hodnoticího standardu je třeba mít k dispozici krejčovskou dílnu umožňující ověření všech odborných kompetencí, vybavenou pro provádění oprav a úprav oděvů, tzn. minimálně následující materiálně-technické vybavení:

- Pracoviště příjmu zakázky a zkoušení opravovaného oděvu (stůl, fiktivní ceník firmy, formuláře zakázkových listů, psací potřeby, krejčovské pracovní pomůcky – jehly, špendlíky, křídly, nůžky konečkovací, nůžky s délkou ostří nejméně 10 cm, krejčovskou nastavovací loutku dámskou a pánskou)
- Žehlicí pracoviště a techniku (parní a elektrickou nebo elektroparní žehličku, žehlicí stůl, základní tvarovky)
- Průmyslový jednojehlový šicí stroj se stehem vázaným, speciální stroje (obnitkovací tří nebo vícenitný stroj, konfekční dírkovací stroj, zapošivací stroj, knoflíkovací stroj, závorovací stroj)
- Návodů k obsluze a údržbě šicích strojů a zařízení
- Přísun potřebné energie odpovídající bezpečnostním a hygienickým předpisům
- Oděvní výrobky nebo polotovary (hotové dámské šaty, rukáv jako dílec podšitého saka, hotové pánské kalhoty, náhradní zip)
- Figuranti - paní a pán pro vyzkoušení oděvu při úpravách a opravách oděvů

Autorizovaná osoba, resp. autorizovaný zástupce autorizované osoby musí zajistit, aby pracoviště byla uspořádána a vybavena tak, aby pracovní podmínky pro realizaci zkoušky z hlediska BOZP odpovídaly bezpečnostním požadavkům a hygienickým limitům na pracovní prostředí a pracoviště.

K žádosti o udělení autorizace žadatel přiloží seznam materiálně-technického vybavení dokládající soulad s požadavky uvedenými v hodnoticím standardu pro účely zkoušky. Zajištění vhodných prostor pro provádění zkoušky prokazuje žadatel odpovídajícím dokladem (např. výpis z katastru nemovitostí, nájemní smlouva, dohoda) umožňujícím jejich užívání po dobu platnosti autorizace.

Doba přípravy na zkoušku

Uchazeč má nárok na celkovou dobu přípravy na zkoušku v trvání 15 minut. Do doby přípravy na zkoušku se nezapočítává doba na seznámení uchazeče s pracovištěm a s požadavky BOZP a PO.

Doba pro vykonání zkoušky

Celková doba trvání vlastní zkoušky jednoho uchazeče (bez času na přestávky a na přípravu) je 6 až 9 hodin (hodinou se rozumí 60 minut). Zkouška může být rozložena do více dnů.

Autoři standardu

Autoři hodnoticího standardu

Hodnoticí standard profesní kvalifikace připravila SR pro textilní, oděvní a kožedělný průmysl, ustavená a licencovaná pro tuto činnost HK ČR a SP ČR.

Na tvorbě se dále podílely subjekty zastoupené v pracovní skupině:
Moděva, o. d., Konice